

УДК 343.77

S. Matvieiev

TOPICAL ISSUES OF THE DEFINITION OF AN OBJECT AND A TARGET OF A CRIME OF ILLEGAL HUNTING

С.В. Матвеев

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри теорії та історії держави і права
ВНЗ «Національна академія управління»

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТА І ПРЕДМЕТА ЗЛОЧИНУ НЕЗАКОННЕ ПОЛЮВАННЯ

Постановка проблеми. Проблема визначення об'єкта та предмета різних злочинів досить активно обговорюється у середовищі фахівців з кримінального права, однак при визначенні об'єкта та предмета злочину, передбаченого ст. 248 КК України, спостерігаються певні прогалини. В загальному плані це пов'язано з відсутністю деталізації при встановленні предмета злочину і концептуальних відмінностей при встановленні об'єкта злочину, що робить зазначену проблему актуальною. Невирішеність низки питань, що стосуються визначення об'єкта та предмета цього складу злочину, може спричинити певні труднощі та дискусійні моменти в юридичній практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В юридичній літературі дослідженню об'єкта та предмета злочину, передбаченого ст. 248 КК України, приділялася досить значна увага. Відповідні проблеми, в тій чи іншій мірі, досліджували такі вчені, як: С.Б. Гавриш, С.А. Голуб, О.Л. Дубовик, О.О. Дудоров, В.А. Клименко, М.Й. Коржанський, О.М. Котовенко, В.К. Матвійчук, В.Л. Мунтян, В.Д. Пакутін, В.Я. Тацій, Є.В. Фесенко та ін. Проте досі відсутні ґрунтовні пропозиції з практичного використання теоретичних напрацювань при розгляді справ, передбачених ст. 248 Кримінального кодексу України.

Мета статті полягає у з'ясуванні деяких особливостей визначення об'єкта і предмета злочину незаконного полювання.

Основні результати дослідження. Будь-який злочин посягає на певний об'єкт, завдає йому істотної шкоди або загрожує заподіянням подібної шкоди. Виходячи з цього, необхідно констатувати, що злочинне діяння неможливе без об'єкта, проти якого воно спрямоване.

Існують певні концептуальні підходи до вирішення проблеми об'єкта злочину. Так, Є.В. Фесенко вирішує цю проблему через категорію цінностей, які бере під захист кримінальний закон [30, с. 5]. У той же час ми схилиємося до розгляду цього явища через призму суспільних відносин [10, с. 11–123].

Враховуючи зазначене вище, звернемося до проблеми родового об'єкта злочину передбаченого ст. 248 КК України. У юридичній літературі можна

зустріти твердження, що родовим об'єктом цих злочинів є відносини: порушення правил виробництва, промислів [28, с.119]; соціалістичної власності, матеріалізовані в природних багатствах [18, с.17]; порядок використання природних багатств у господарській діяльності чи суспільні відносини з їх використання [23, с. 368]; самі природні багатства [14, с. 262]; блага, що охороняються кримінальним правом: сама природа, природні об'єкти, екологічна безпека – як особливо важливі та неперехідні цінності [6, с. 11–12]; соціалістичні суспільні відносини, що забезпечують раціональне використання і охорону природних багатств [29, с. 254]; природоохоронні відносини, спрямовані на охорону навколишнього природного середовища людини, його покращення й оздоровлення, а також науково обґрунтоване, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, збереження нормального екологічного стану біосфери [27; с. 286]; суспільні відносини, що забезпечують безпечні природні умови з метою задоволення їх різнобічних потреб [20, с. 22]; деякі інші інтереси соціалістичного господарства в різних його сферах [4, с. 281]; відносини з охорони природного середовища, його використання в інтересах соціалістичного суспільства [19, с. 22]; суспільна безпека, яка частіше всього розуміється як стан захищеності суспільних інтересів [15, с. 31].

У кримінально-правовій літературі існують інші думки з приводу родового об'єкта злочину, передбаченого ст. 248 КК України. Так, О.Л. Дубовик вважає родовим об'єктом цих злочинів комплекс суспільних відносин, їх правової форми і матеріальної оболонки, здійснення яких забезпечує життєдіяльність людини, використання нею навколишнього природного середовища як безпосереднього базису існування, задоволення розумних соціальних потреб і гарантує її безпеку [7, с. 177]. Ґрунтовний аналіз вказаних вище точок зору з приводу родового об'єкта вже зроблено в монографії В.К. Матвійчука [17, с. 153–177].

Під родовим об'єктом злочинів, що стосуються навколишнього природного середовища (до якого належить і злочин, передбачений ст. 248 КК України), слід розуміти суспільні відносини з приводу умов (стосунків), що забезпечують існування багатофункціональної збалансованої єдиної системи, в яку входить і людина (фізична особа, що складає навколишнє природне середовище), її охорону, оздоровлення, раціональне використання і відтворення такої єдиної системи для теперішніх та майбутніх поколінь, що гарантуватиме безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище.

Виходячи з визначення родового об'єкта цих злочинів (передбачених ст. 248 КК), слід детальніше зупинитися на вивченні безпосереднього об'єкта складу злочину – незаконне полювання.

У більшості наукових публікацій, на превеликий жаль, не завжди чітко визначають безпосередній об'єкт досліджуваного складу злочину. Так, під об'єктом розуміють суспільні відносини, встановлені у сфері збереження, відтворення і раціонального використання тваринного світу, і, особливо, тварин, які мають мисливсько-промислове значення [22, с. 56]; суспільні відносини, які забезпечують умови охорони, раціонального використання, оздоровлення та відтворення диких звірів і птахів [16, с. 392]; відносини, спрямовані на охо-

рону, раціональне використання і відтворення звірів і птахів як природної системи [26, с. 265–266]; відносини у сфері охорони і використання тваринного світу, збереження генетичного фонду диких тварин як невід’ємного елемента природного середовища [3, с. 519]; встановлений законодавством і підзаконними актами порядок раціонального використання й відтворення диких звірів і птахів [9, с. 557]; законодавчо забезпечену охорону, раціональне використання і відтворення диких звірів та птахів [5, с. 689]; встановлений порядок охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу суходолю – диких звірів і птахів як невід’ємної складової частини довкілля [8, с. 660]; встановлений порядок, що забезпечує охорону, раціональне використання і відтворення диких звірів і птахів [21, с. 527]; мисливське господарство і екологічну рівновагу тваринного світу [12, с. 417]; екологічну безпеку тваринного світу, стабільність і природно-ресурсний потенціал таких його компонентів, як птахи та звірі [15, с. 201]. Існують і інші точки зору з приводу безпосереднього об’єкта складу злочину, передбаченого ст. 248 КК України, але вони в тій чи іншій мірі повторюють вищезазначені судження з елементами певної модифікації конкретних авторів.

Аналізуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що: 1) об’єктом складу злочину незаконного полювання слід визначити суспільні відносини; 2) ці відносини існують у сфері охорони, раціонального використання, відтворення й оздоровлення диких мисливських звірів і птахів; 3) ці звірі й птахи знаходяться в стані природної свободи або утримуються у напіввільних умовах; 4) ці відносини стосуються створення умов для сприятливого відтворення звірів і птахів; 5) такі відносини стосуються мисливських звірів, птахів та інших видів тваринного світу.

Для з’ясування змісту відносин, що є об’єктом складу злочину, величезне значення має предмет досліджуваних відносин. У цьому аспекті ми дотримуємося думки, що предметом суспільних відносин є стосунки з приводу явищ природи, суспільства, свідомості, на які спрямована пізнавальна діяльність суб’єкта [25, с. 506]. Справедливим є твердження, що предметом суспільних відносин є все те, з приводу чого і у зв’язку з чим існують ці відносини [13, с. 7], а не матеріальність (фізичне тіло).

У чинному Кримінальному кодексі України лише в ст. 248 у загальних рисах згадується предмет полювання – це звірі, птахи та (чи) інші види тваринного світу. Такий законодавчий багаж, на наш погляд, надто мізерний для розуміння досліджуваної ознаки складу цього злочину. При цьому загальні питання предмета злочину достатньо глибоко вивчені в кримінально-правовій літературі [24, с. 36–37], що дозволяє безпосередньо перейти до аналізу предмета досліджуваного складу злочину.

Як визначалося вище, чинне законодавство не містить переліку мисливських тварин, все ж до них слід відносити лише тих звірів і птахів, які виступають об’єктом систематичного полювання. Підсумки інвентаризації мисливських тварин у державі та положення ст. 19 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» дозволяють створити приблизний їх перелік.

Слід зазначити, що предметом незаконного полювання не можуть називатися співочі птахи, змії та інші тварини, полювання на яких проводиться не з метою використання їх як їжі тощо.

Для того, щоб запропонувати вирішення питання стосовно предмета злочину, необхідно звернутися до законодавства, насамперед до ст. 248 КК України та ст. 19 Закону України «Про мисливське господарство та полювання». З диспозицій вказаної статті КК України видно, що в ній відсутній перелік предметів незаконного полювання. Отже, виходячи з цього, ми можемо констатувати, що предметом складу злочину незаконного полювання є дикі звірі й птахи, які знаходяться в стані природної свободи (волі) або знаходяться в напіввільному стані. Для більш точного вирішення цієї проблеми слід звернутися до положень Закону України від 22 лютого 2000 року «Про мисливське господарство», які свідчать, що дикі тварини й птахи, що знаходяться на території нашої держави в стані природної свободи (волі), а також ті, які завезені до мисливських угідь для розведення (незалежно від того, хто користується вказаними територіями), складають державний мисливський фонд. Мисливські тварини – дикі звірі та птахи, що можуть бути об'єктами полювання [1]. Мисливські угіддя – ділянки суші та водного простору, на яких перебувають мисливські тварини і які використовуються для ведення мисливського господарства [1]. Продукція – це добути шляхом полювання туші мисливських тварин, їх частини (м'ясо, субпродукти, шкіри, роги, черепи, ікла тощо), а також відловлені живі мисливські тварини [1].

До мисливського фонду не відносяться ті дикі тварини, яких на законній підставі тримають у неволі й на утримання яких витрачаються кошти та праця людей, а також домашні тварини. Звідси випливає, що предметом незаконного полювання можуть бути лише дикі тварини й птахи, які входять до державного мисливського фонду.

Слід зазначити, що деякі положення законодавства ще радянських часів, що впливають на вирішення проблеми, знайшли своє відображення у сучасному законодавстві. Зокрема, знищення дрібних гризунів – шкідників сільського господарства не є полюванням [2]. Логічно, що на них можна полювати, але вони не можуть бути предметом незаконного полювання. Крім того, передбачається винищення протягом року шкідливих тварин: вовків, лисиць, сірих ворон і сорок (за винятком степової зони) [2]. Логічно, що ці дикі звірі й птахи не відносяться до предмета складу злочину незаконне полювання. Не є предметом злочину, передбаченого ст. 248 КК України, також комахи, членистоногі, плазуни.

Необхідно зазначити, що в диспозиції ч. 1 ст. 248 КК України, крім звірів, птахів, є вказівка щодо інших видів тваринного світу, які занесені до Червоної книги України, однак в існуючих публікаціях ці види тваринного світу чітко не визначені.

Протиставлення термінів полювання на «звірів і птахів» і (чи) «інші види тваринного світу», що занесені до Червоної книги України, суперечить тому, що полювання здійснюється на тварин, які належать до мисливського фонду. Мова може йти про тварин, що занесені до Червоної книги України

залежно від стану і ступеня загрози для популяції (зниклі, зникаючі, вразливі, рідкісні, невизначені, недостатньо відомі, відновлені), але які відносяться до мисливського фонду і їх добування здійснюється лише у виняткових випадках лише з науковою і селекційною метою за спеціальним дозволом.

На підставі викладеного можна стверджувати, що під предметом незаконного полювання необхідно розуміти таких диких звірів і птахів, що охороняються законом і знаходяться в стані природної свободи, або в напіввільних умовах або у неволі, внесені до державного мисливського фонду, знаходяться в мисливських угіддях, а також випущені туди з метою розведення (за винятком тих диких звірів і птахів, які законом не охороняються).

Деяким аспектам розглянутого вище питання приділялася певна увага й на міжнародному науковому рівні. Зазначені проблеми знайшли певний відгук у зарубіжних науково-правових джерелах і на міжнародних практичних конференціях [31; 32; 33; 34; 35].

Висновки. Виходячи з визначення предмету складу злочину незаконного полювання, тобто з приводу чого створюються умови і виникають суспільні відносини, можна запропонувати таке формулювання об'єкта злочину, передбаченого ст. 248 КК України: безпосереднім об'єктом виступають суспільні відносини, що забезпечують умови з охорони, раціонального використання, відтворення й оздоровлення диких звірів і птахів, які охороняються кримінальним законом і знаходяться в стані природної свободи або утримуються у напіввільному стані, та внесені до державного мисливського фонду, мешкають у мисливських угіддях, а також випущені туди з метою розведення (виняток – звірі й птахи, які не охороняються кримінальним законом), де забезпечуються умови їх існування та збереження цілісності природних груп.

Таке визначення безпосереднього об'єкта складу злочину, передбаченого ст. 248 КК України, є послідовним, науково обґрунтованим, має практичне значення для удосконалення кримінального законодавства щодо зазначеного діяння та для правильного застосування чинного законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22 лютого 2000 року // Голос України. – 2000. – 28 березня // ОВУ. – 2000. – № 12. – Ст. 442.
2. Положення про полювання та мисливське господарство Української РСР: Затв. постановою Ради Міністрів УРСР від 8 серпня 1969 року // Збірник постанов УРСР. – 1969. – № 8. – Ст. 106.
3. *Ваулина Т.И.* Экологические преступления / Т.И. Ваулина // Уголовное право: Особенная часть: Учебник для вузов / Отв. ред.: Н.Я. Кочаренко, З.А. Незнамова, Г.П. Новоселов. – М.: Издательская группа ИНФРА. – М.: Норма, 1997. – С. 487–529.
4. *Вышинская З.А.* Советское уголовное право. Часть особенная / З.А. Вышинская. – М.: Госюриздат, 1951. – 281 с.
5. *Гавриш С.Б.* Коментар до ст. 248 КК України / С.Б. Гавриш // Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш та ін.; За заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2003. – С. 689–693.

6. *Гавриш С.Б.* Основні питання відповідальності за злочини проти природного середовища (проблеми теорії та розвитку кримінального законодавства України). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. – Харків, 1994. – 39 с.

7. *Дубовик О.Л.* Экологические преступления / О.Л. Дубовик // Комментарий к главе 26 Уголовного кодекса Российской Федерации. – М.: 1998. – С. 81–82.

8. *Дудоров О.О.* Коментар до ст. 248 КК України / О.О. Дудоров // Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Канон, 2001. – С. 660–664.

9. *Клименко В.А.* Коментар до ст. 248 КК України / В.А. Клименко // Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: За станом законодавства і постанов Пленуму Верховного суду України на 1 грудня 2001 року / За ред. С.С. Яценка. – К.: А.С.К., 2002. – С. 556–562.

10. *Коржанський М.Й.* Об'єкт і предмет злочину: Монографія / М.Й. Коржанський. – Д.: Юрид. акад. Міністерства внутрішніх справ; Ліра ЛТД, 2005. – 252 с.

11. *Котовенко О.М.* Кримінальна відповідальність за пошкодження об'єктів магістральних карто-, газо- та нафтопродуктів: Монографія / О.М. Котовенко. – Харків: Консум, 2004. – 136 с.

12. *Крупко Д.И.* Уголовно-правовая охрана живых организмов / Д.И. Крупко // Уголовное право Украины. Общая и Особенная части: Учебник / Под редакцией заслуженного деятеля науки и техники Украины, доктора юрид. наук, профессора Е.Л. Стрельцова. – Харьков.: ООО «Одиссей», 2002. – С. 415–420.

13. *Кутепов Н.* Великокняжеская и царская охота на Руси. Т.1. / Н. Кутепов – СПб., 1986. – С.110–112.

14. *Леонтьев Б.* Преступления против природных богатств СССР. Советское уголовное право. Часть особенная / Б. Леонтьев. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1975. – С. 261–274

15. *Лопашенко Н.А.* Экологические преступления: Комментарий к гл. 26 УК РФ / Н.А. Лопашенко. – СПб.: «Издательство «Юридический центр Пресс», 2002. – 802 с.

16. *Матвійчук В.К.* Екологічні злочини: злочини в сфері охорони, раціонального використання, відтворення та оздоровлення навколишнього природного середовища / В.К. Матвійчук // Кримінальне право. Особлива частина. Підручник / Відп. ред. Шакун В.І. – К.: НАВСУ «Правові джерела», 1998. – С. 365–402.

17. *Матвійчук В.К.* Кримінально-правова охорона навколишнього природного середовища (кримінально-правове та кримінологічне дослідження): Монографія / В.К. Матвійчук. – К.: «Азимут – Україна», 2005. – 464 с.

18. *Мунтян В.Л.* Правовая охрана рыбных богатств / В.Л. Мунтян // Правовая охрана природы. – М.: Изд-во МГУ, 1961. – С. 8–17.

19. *Мынбаев Р., Орынбаев М.* Судебная практика по делам о преступлениях в области охраны природы в Казахской ССР / Р. Мынбаев, М. Орынбаев // Социалистическая законность. – 1979. – № 8–9. – С. 22–23.

20. *Пакутин В.Д.* Уголовно-правовая охрана внешней природной среды и природных ресурсов в СССР / В.Д. Пакутин / Учебное пособие. – Уфа: Башкирский гос. университет, 1976. – 157 с.

21. *Панько М.М.* Комментарий к ст. 248 УК Украины / М.М. Панько // Уголовный кодекс Украины. Комментарий: Под редакцией Ю.А. Кармазина и Е.Л. Стрельцова. – Харьков: ООО «Одиссей», 2001. – С. 526–528.

22. *Повелицына П.Ф.* Уголовно-правовая охрана природы в СССР / П.Ф. Повелицына. – М.: Юрид. лит., 1981. – 88 с.
23. Российское законодательство X–XX веков: в 9 т. – Т.1. – Законодательство Древней Руси. – М.: Юрид.лит., 1984. – 430 с.
24. *Строгович М.С.* Основные вопросы советской социалистической законности / М.С. Строгович. – М.: Наука, 1966. – 252 с.
25. *Тацій В.Я.* Преступления против природных богатств СССР / В.Я. Тацій // Уголовное право УССР: Особенная часть. – К.: Вища школа, 1989. – С. 503–530.
26. *Тацій В.Я.* Хозяйственные преступления / В.Я. Тацій // Уголовное право Украинской ССР на современном этапе: Часть Особенная. – К.: Наукова думка, 1985. – С. 219–267.
27. *Тацій В.Я.* Об'єкт і предмет злочину у кримінальному праві України: Навчальний посібник / В.Я. Тацій. – Харків: Українська юридична академія, 1994. – 80 с.
28. *Трайнин А.Н.* Учение о составе преступления / А.Н. Трайнин. – М.: Госюриздат, 1946. – 425 с.
29. *Трофимов С.В.* Хозяйственные преступления / С.В. Трофимов // Советское уголовное право: Часть особенная. – К.: КВШ МВД СССР, 1975. – С. 228–289.
30. *Фесенко Є.В.* Злочини проти здоров'я населення та системи заходів з його охорони: Автореф. дис. на здобуття наукового ступеня докт. юрид. наук. – К.: Нац. Акад.внутр.справ, 2004. – 33 с.
31. International Symposium on Trends and Perspectives in Development Science and Technology and their Impact on the Solution of Contemporary Global Problems // Report 7, USSR. – Tallin, 1979. – Jan. 8–12. – P. 1–4.
32. Diario Oficial de 27 de enero de 1984. – P. 80–101.
33. *Raz Jozeph.* Concept of a Legal System / Jozeph Raz. – Oxford, 1970. – 70 p.
34. *Kiss A.* Survey of Current Developments in International Environmental Law / A. Kiss. – Morges. 1976. – 49 p.
35. Lehrbuch des Strafrechts der Deutschen Demokratischen Republik. Allgemeine Teil. – Berline, 1957. – 312 s.

REFERENCES

1. Pro myslyvske hospodarstvo ta poliuvannia: Zakon Ukrainy vid 22 liutoho 2000 roku // Holos Ukrainy. – 2000. – 28 bereznia // OVU. – 2000. – № 12. – St. 442.
2. Polozhennia pro poliuvannia ta myslyvske hospodarstvo Ukrainskoi RSR: Zatv. postanovoio Rady Ministriv URSR vid 8 serpnia 1969 roku // Zbirnyk postanov URSR. – 1969. – № 8. – St. 106.
3. *Vaulina T.I.* Jekologicheskie prestuplenija / T.I. Vaulina // Ugolovnoe pravo: Osobennaja chast': Uchebnik dlja vuzov /Otv.red.: N.Ja. Kocharenko, Z.A. Neznamova, G.P. Novoselov. – М.: Izdatel'skaja gruppa INFRA. – М.: Norma, 1997. – S. 487–529.
4. *Vyshinskaja Z.A.* Sovetskoe ugolovnoe pravo. Chast' osobennaja / Z.A. Vyshinskaja. – М.: Gosjurizdat, 1951. – 281 s.
5. *Havrysh S.B.* Komentar do st. 248 KK Ukrainy / S.B. Havrysh // Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Naukovo-praktychnyi komentar / Iu.V. Baulin, V.I. Borysov, S.B. Havrysh ta in.; Za zah. red. V.V. Stashysa, V.Ia. Tatsiia. – К.: Kontsern «Vydavnychi dim «In Yure», 2003. – S. 689–693.
6. *Havrysh S.B.* Osnovni pytannia vidpovidalnosti za zlochyny proty pryrodnoho seredovyshcha (problemy teorii ta rozvytku kryminalnoho zakonodavstva Ukrainy).

Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia doktora yurydychnykh nauk. – Kharkiv, 1994. – 39 s.

7. *Dubovik O.L.* Jekologicheskie prestuplenija / O.L. Dubovik // Kommentarij k glave 26 Ugolovnoho kodeksa Rosijskoj Federacii. – M.; 1998. – S. 81–82.

8. *Dudorov O.O.* Komentar do st. 248 KK Ukrainy / O.O. Dudorov // Naukovo-praktychnyi komentar Kryminalnoho kodeksu Ukrainy vid 5 kvitnia 2001 roku / Za red. M.I. Melnyka, M.I. Khavroniuka. – K.: Kanon, 2001. – S. 660–664.

9. *Klymenko V.A.* Komentar do st. 248 KK Ukrainy / V.A. Klymenko // Naukovo-praktychnyi komentar do Kryminalnoho kodeksu Ukrainy: Za stanom zakonodavstva i postanov Plenumu Verkhovnoho sudu Ukrainy na 1 hrudnia 2001 roku / Za red. S.S. Yatsenka. – K.: A.S.K., 2002. – S. 556–562.

10. *Korzhanskyi M.Y.* Obiekt i predmet zlochynu: Monohrafiia / M.Y. Korzhanskyi. – D.: Yuryd. akad. Ministerstva vnutrishnikh sprav; Lira LTD, 2005. – 252 s.

11. *Kotovenko O.M.* Kryminalna vidpovidalnist za poshkodzhennia obektiv mahistralnykh karto-, hazo- ta naftoproduktiv: Monohrafiia / O.M. Kotovenko. – Kharkiv: Konsum, 2004. – 136 s.

12. *Krupko D.I.* Ugolovno-pravovaja ohrana zhivyh organizmov / D.I. Krupko // Ugolovnoe pravo Ukrainy. Obslhaja i Osobennaja chasti: Uchebnik / Pod redakciej zasluzhennogo dejatelja nauki i tehniki Ukrainy, doktora jurid. nauk, professora E.L. Strel'cova. – Har'kov.: OOO «Odisej», 2002. – S. 415–420.

13. *Kutepov N.* Velikoknjazheskaja i carskaja ohta na Rusi. T.1. / N. Kutepov – SPb., 1986. – S. 110–112.

14. *Leont'ev B.* Prestuplenija protiv prirodnyh bogatstv SSSR. Sovetskoe ugolovnoe pravo. Chast' osobennaja / B. Leont'ev. – M.: Izd-vo Mosk. un-ta, 1975. – S. 261–274.

15. *Lopashenko N.A.* Jekologicheskie prestuplenija: Kommentarij k gl. 26 UK RF / N.A. Lopashenko. – SPb.: «Izdatel'stvo «Juridicheskij centr Press», 2002. – 802 s.

16. *Matviichuk V.K.* Ekolohichni zlochyny: zlochyny v sferi okhorony, ratsionalnoho vykorystannia, vidtvorennia ta ozdorovlennia navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha / V.K. Matviichuk // Kryminalne pravo. Osoblyva chastyna. Pidruchnyk / Vidp.red. Shakun V.I. – K.: NAVSU «Pravovi dzhherela», 1998. – S. 365–402.

17. *Matviichuk V.K.* Kryminalno-pravova okhorona navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha (kryminalno-pravove ta kryminolohichne doslidzhennia) : Monohrafiia / V.K. Matviichuk. – K.: «Azimut – Ukraina», 2005. – 464 s.

18. *Muntjan V.L.* Pravovaja ohrana rybnyh bagatstv / V.L. Muntjan // Pravovaja ohrana prirody. – M.: Izd-vo MGU, 1961. – S. 8–17.

19. *Mynbaev R., Orynbaev M.* Sudebnaja praktika po delam o prestuplenijah v oblasti ohrany prirody v Kazahskoj SSR / R. Mynbaev, M. Orynbaev // Socialisticheskaja zakonnost'. – 1979. – № 8–9. – S. 22–23.

20. *Pakutin V.D.* Ugolovno-pravovaja ohrana vneshnej prirodnoj srody i prirodnyh resursov v SSSR / V.D. Pakutin / Uchebnoe posobie. – Ufa: Bashkirsij gos. universitet, 1976. – 157 s.

21. *Pan'ko M.M.* Kommentarij k st. 248 UK Ukrainy / M.M. Pan'ko // Ugolovnyj kodeks Ukrainy. Kommentarij: Pod redakciej Ju.A. Karmazina i E.L. Strel'cova. – Har'kov.: OOO «Odisej», 2001. – S. 526–528.

22. *Povelicyna P.F.* Ugolovno-pravovaja ohrana prirody v SSSR / P.F. Povelicyna. – M.: Jurid. lit., 1981. – 88 s.

23. Rossijskoe zakonodatel'stvo X–XX vekov: v 9 t. – T.1. – Zakonodatel'stvo Drevnej Rusi. – M.: Jurid.lit., 1984. – 430 s.

24. *Strogovich M.S.* Osnovnye voprosy sovetskoj socialisticheskoj zakonnosti / M.S. Strogovich. – M.: Nauka, 1966. – 252 s.

25. *Tacij V.Ja.* Prestuplenija protiv prirodnyh bogatstv SSSR / V.Ja. Tacij // Uголовное право USSR: Osobennaja chast'. – K.: Vyshcha shkola, 1989. – S. 503–530.

26. *Tacij V.Ja.* Hozjajstvennye prestuplenija / V.Ja. Tacij // Uголовное право Ukrainskoj SSR na sovremennom jetape: Chast' Osobennaja. – K.: Naukova dumka, 1985. – S. 219–267.

27. *Tatsii V.Ia.* Obiekt i predmet zlochynu u kryminalnomu pravi Ukrainy: Navchalnyi posibnyk / V.Ia. Tatsyi. – Kharkiv: Ukrainaska yurydychna akademiia, 1994. – 80 s.

28. *Trajnin A.N.* Uchenie o sostave prestuplenija / A.N. Trajnin. – M.: Gosjurizdat, 1946. – 425 s.

29. *Trofimov S.V.* Hozjajstvennye prestuplenija / S.V. Trofimov // Sovetskoe uголовное право: Chast' osobennaja. – K.: KVSh MVD SSSR, 1975. – S. 228–289.

30. *Fesenko Ye.V.* Zlochyny proty zdorovia naseleennia ta systemy zakhodiv z yoho okhorony: Avtoref. dys. na zdobuttia naukovoho stupenia dokt. yuryd. nauk. – K.: Nats. Akad. vnutr. sprav, 2004. – 33 s.

31. International Symposium on Trends and Perspectives in Development Science and Technology and their Impact on the Solution of Contemporary Global Problems // Report 7, USSR. – Tallin, 1979. – Jan. 8–12. – P. 1–4.

32. Diario Oficial de 27 de enero de 1984. – P. 80–101.

33. *Raz Jozeph.* Concept of a Legal System / Jozeph Raz. – Oxford, 1970. – 70 p.

34. *Kiss A.* Survey of Current Developments in International Environmental Law / A. Kiss. – Morges. 1976. – 49 p.

35. Lehrbuch des Strafrechts der Deutschen Demokratischen Republik. Allgemeine Tell. – Berline, 1957. – 312 s.

Матвеев С.В. Проблемні питання визначення об'єкта і предмета злочину незаконне полювання

Стаття присвячена визначенню об'єкта та предмета злочину незаконне полювання. Проаналізовано концептуальні підходи до визначення родового та безпосереднього об'єкта злочину і здійснено деталізацію предмета злочину, передбаченого статтею 248 КК України.

Ключові слова: незаконне полювання, склад злочину, родовий об'єкт злочину, безпосередній об'єкт злочину, предмет злочину, кримінальне законодавство.

Матвеев С.В. Проблемные вопросы определения объекта и предмета преступления незаконная охота

Статья посвящена определению объекта и предмета преступления незаконная охота. Проанализованы концептуальные подходы к определению родового и непосредственного объекта преступления, детализирован предмет преступления, предусмотренного статьей 248 УК Украины.

Ключевые слова: незаконная охота, состав преступления, родовый объект преступления, непосредственный объект преступления, предмет преступления, уголовное законодательство.

Matvieiev S. Topical Issues of the Definition of an Object and a Target of a Crime of Illegal Hunting

The article is devoted to the definition of an object and a target of a crime of illegal hunting. It also deals with the issues of the conceptual approaches to the definition of the

generic and direct object of a crime and itemization of a target of a crime set forth in Article 248 of the Criminal Code of Ukraine.

Keywords: *Illegal Hunting; Body of a Crime; Generic Object of a Crime; Direct Object of a Crime; Target of Crime; Criminal Law*

Стаття надійшла до редакції 06.09.2016